

CUQUES, ON SOU?

Projecte de **MEL. Educació ambiental**

Coordinació:

**Laura Barba i Serrahima
Laura de la Orden i Sabrià**

Text:

Carla Soler i Aramburu

Il·lustració:

Sergi Solans

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
**Departament d'Acció Climàtica,
Alimentació i Agenda Rural**

Abellà del Camp era un poble petit. La seva geografia estava condicionada pel litoral mediterrani i per una serralada molt llarga al nord. Camps i camins i boscos i també un turonet. Però també alguna nau industrial menys vistosa i línies d'alta tensió infinites.

Aquest llogaret batejava al cor de totes les persones que hi vivien contentes i, tot i que l'ambient era prou tranquil, ningú no s'hi avorria. Cada dia, quan sortia el sol, el veïnat començava a desfilars pels carrers del poble i l'omplia de soroll i moviment.

Però aquell matí es respirava una estranya quietud. Ni se sentia els ocells refilar ni es percebia la remor de les cuques. Cap brunzit. Cap zumzeig.

I malgrat que l'activitat del poble no s'aturés, aquella matinada va sumir la primavera en un silenci eixordador.

Aquella atmosfera va començar a estendre's pels carrers del poble, com si fos una ràfega d'aire que es ficava per tots els racons. Al mercat ambulant això es va transformar en caixes de pera buides i en la desolació de la venedora de fruita, que també era pagesa.

I al carrer major, en persianes de comerços tèxtils baixades. Fora, el propietari penjava un cartell escrit a mà:

Què estava passant a Abellà del Camp?

La preocupació i el malestar que es vivia arran dels canvis al poble va arribar ràpidament a l'Ajuntament. Pocs dies després es van confirmar els rumors que ja començaven a circular : **havien desaparegut totes les cuques del poble.**

Alarmada per la situació, l'alcaldesa va decidir trucar als territoris veïns per tal de valorar la magnitud de la tragèdia. Semblava que no eren els únics que n'estaven patint les conseqüències. Els càlculs van resultar en una afectació aproximada de 32.000 quilòmetres quadrats: tota Catalunya!

Però quan la comunicació va creuar mars i va arribar a contextos indígenes llunyans, la resposta va ser diferent: - Com? No, està tot com sempre per aquí. Els Nangtien no coneixem ningú capaç de parar la primavera amb les mans.

L'alcaldeessa sentia que aquelles circumstàncies sobrepassaven una mica els seus coneixements i va convocar un equip científic de persones expertes per tal que l'assessoressin.

La seva arribada no es va demorar gens i, en poques hores, un grup ben disposat es va entregar a aquella urgència.

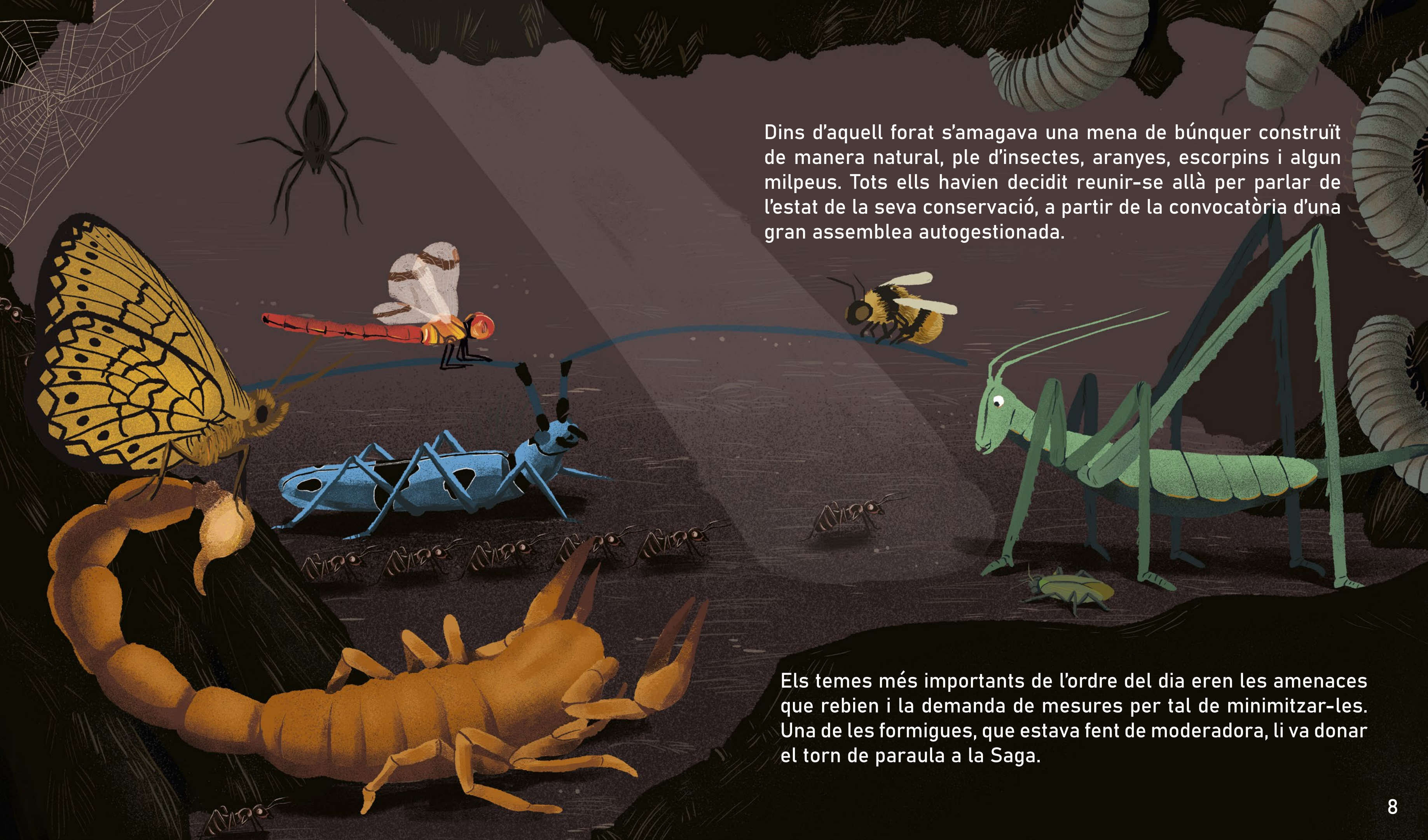

Mentrestant, en un indret no molt allunyat d'aquell despatx convertit en centre d'operacions, hi havia un trosset de terra discret que vibrava més de l'habitual.

Qui hi havia allà a baix?

Dins d'aquell forat s'amagava una mena de búnquer construït de manera natural, ple d'insectes, aranyes, escorpins i algun milpeus. Tots ells havien decidit reunir-se allà per parlar de l'estat de la seva conservació, a partir de la convocatòria d'una gran assemblea autogestionada.

Els temes més importants de l'ordre del dia eren les amenaces que rebien i la demanda de mesures per tal de minimitzar-les. Una de les formigues, que estava fent de moderadora, li va donar el torn de paraula a la Saga.

Saga pedo

cri-cri-cri cri cri, criiiii criiii criiii...

- Doncs joestic farta dels incendis que cremen contínuament les zones de brolla i estepa on visc - va dir notablement enfadada-. Per què ningú promou les desbrossades preventives?

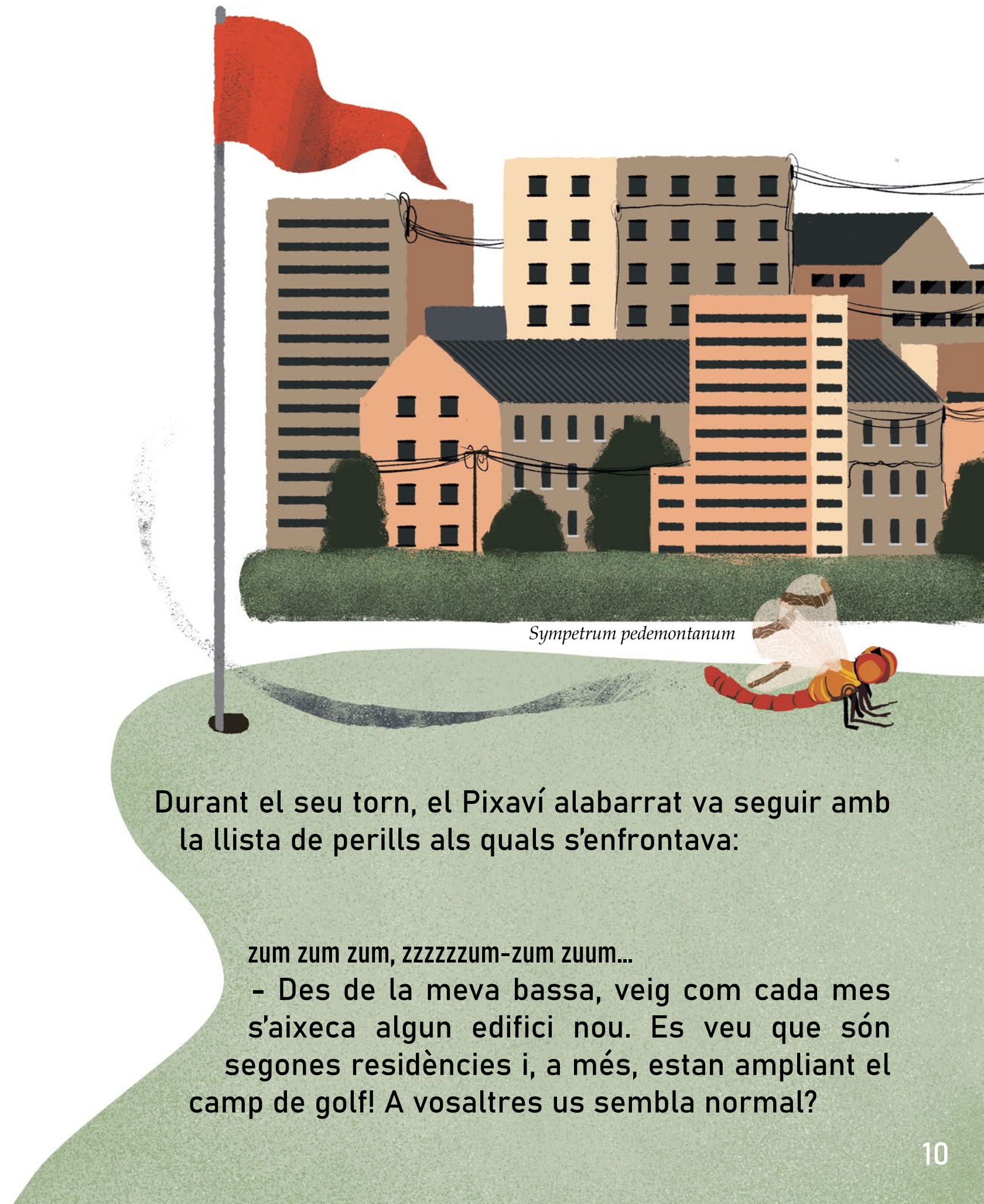

ric riiiic ric-ric, ric rrrrrric ricc...

- A mi em preocupa especialment l'elevada pressió turística dels boscos humits - va afegir l'Escorpí cec-. Els camins estan sempre plens de gent i, tot i que segurament no ho fan expressament, destrueixen moltes de les cavitats on habitem.

Belisaritis xambeui

Sympetrum pedemontanum

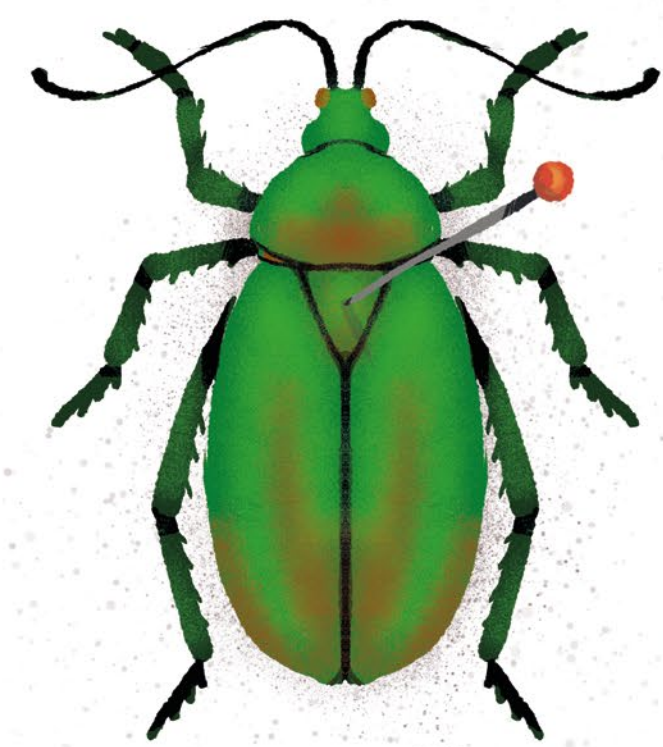
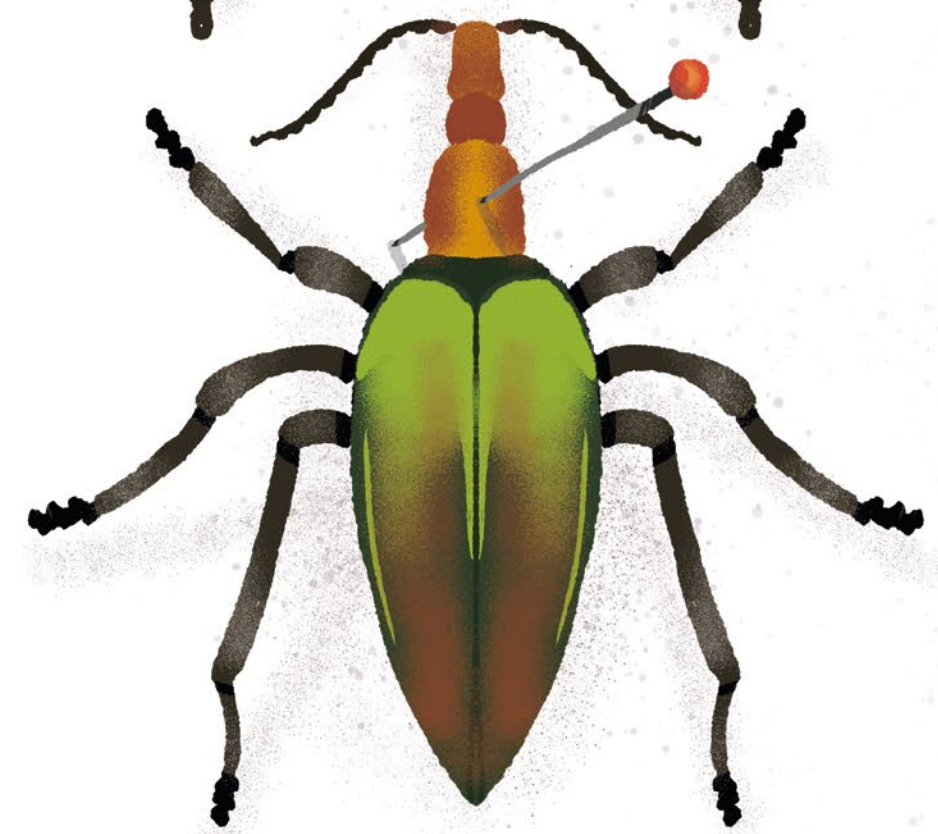
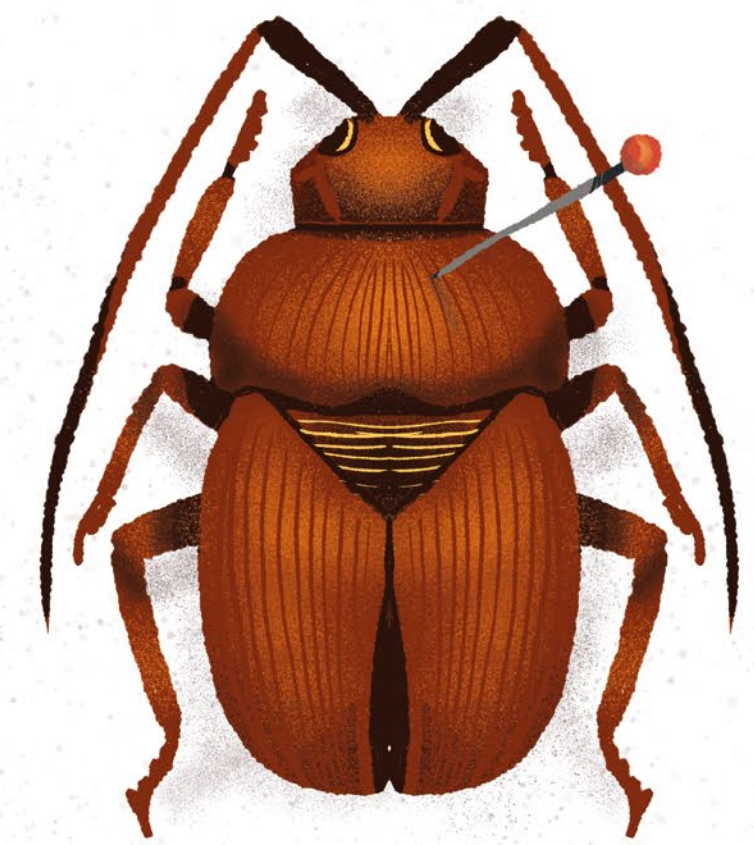
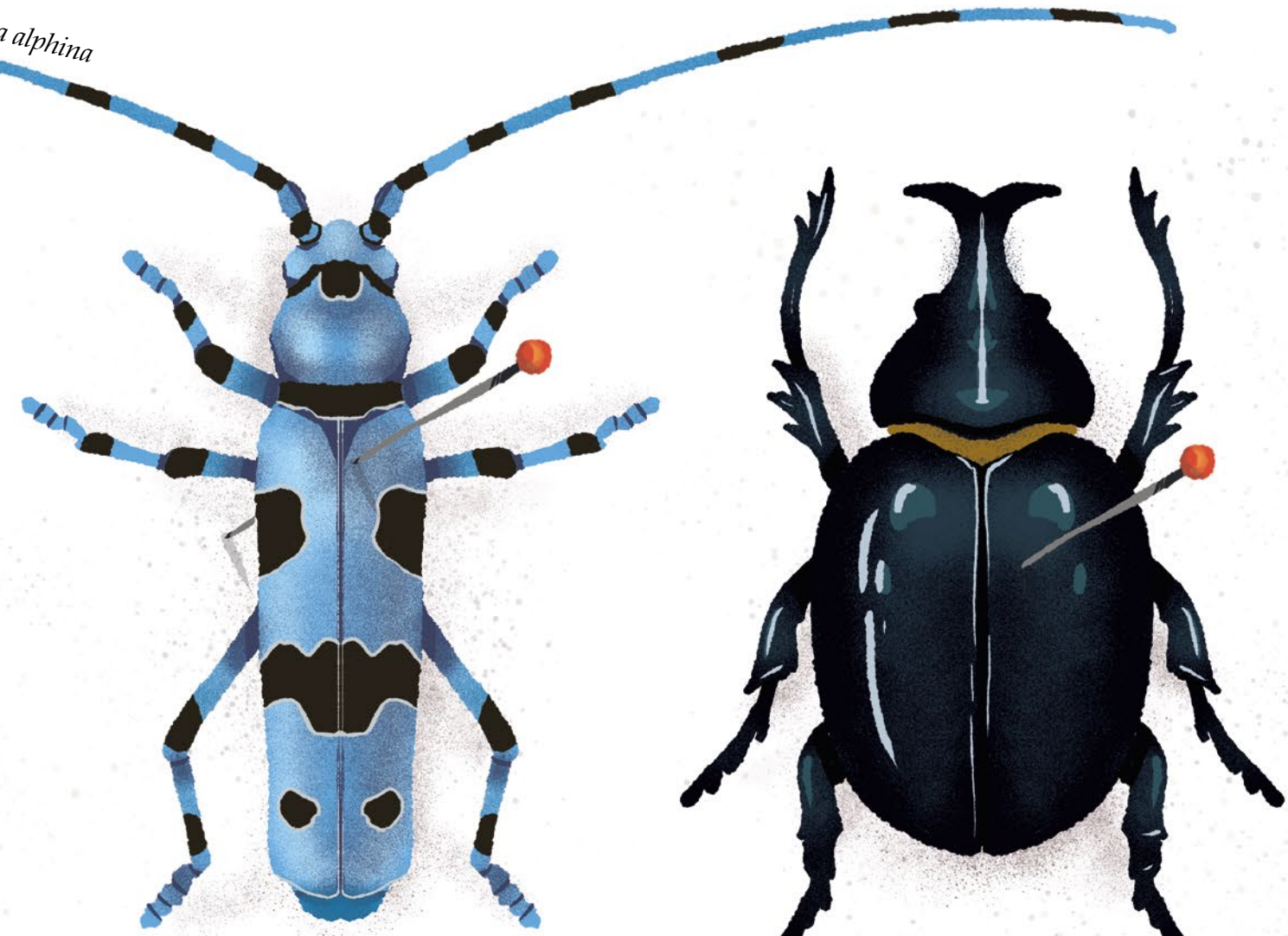
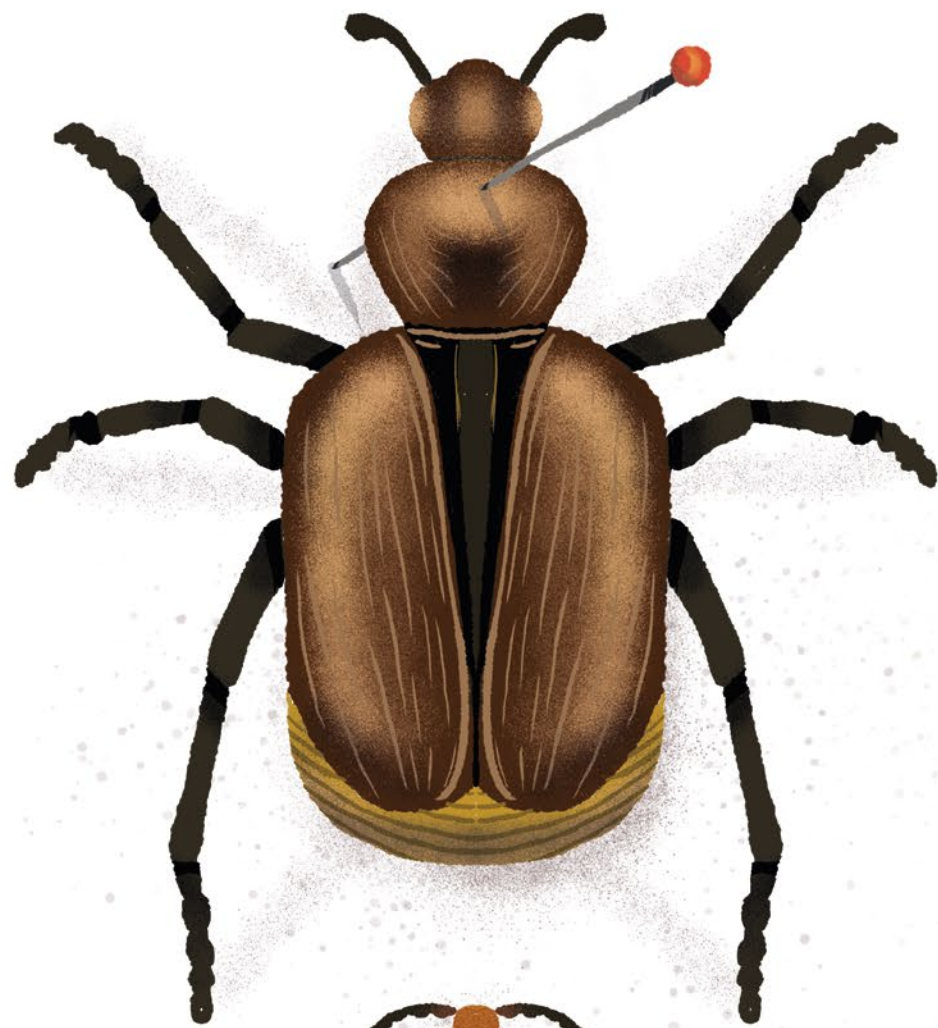
Durant el seu torn, el Pixaví alabarrat va seguir amb la llista de perills als quals s'enfrontava:

zum zum zum, zzzzzzum-zum zuum...

- Des de la meva bassa, veig com cada mes s'aixeca algun edifici nou. Es veu que són segones residències i, a més, estan ampliant el camp de golf! A vosaltres us sembla normal?

Rosalia alphina

bzzzzzz bz bz bzzz, bbbbz bz bz bz ...

- I tant que no! - va respondre la Rosàlia-. Igual que tampoc em sembla bé que hi hagi persones que dediquin el seu temps a capturar-nos només per exhibir els nostres cossos a les parets de casa seva.

Quan va acabar la ronda, les cuques van decidir organitzar-se per exigir solucions. Els humans tenien la responsabilitat d'ajudar-les i, a més, havien vist pel forat com n'estaven de desesperats buscant-les. Semblava que ells també les necessitaven.

Una carta els va semblar el mètode més discret per comunicar-s'hi. Així doncs, van començar a escriure:

*Benvolguts veïns i veïnes,
Sabem que fa dies que ens busqueu per tot arreu. Voleu saber la veritat? Hem marxat. Fa anys que modelem el món a la vostra manera, fent i desfent en funció dels vostres interessos. I nosaltres què? Sabeu que esteu acabant amb la biodiversitat? Ja n'hem tingut prou. Si voleu que tornem, haureu d'aprendre a respectar-nos.*

A continuació us exposem una sèrie de mesures prioritàries per a la nostra conservació:

1- La mitigació del Canvi Climàtic

...

2- Protegiu els nostres hàbitats: controleu la freqüentació humana, valoreu la necessitat d'una bona gestió forestal, impediu la construcció desmesurada d'infraestructures, eviteu l'ús de fitosanitaris als camps...

Bombus terrestris

Orthotylus siuramus

3- Estudieu la biologia i l'ecologia de les nostres poblacions. Així podreu determinar amb més precisió com som i podreu proposar mesures de conservació més adequades. Sabeu que hi ha moltes cuques que encara ni heu descobert que existeixen?

~~_____~~ _____
_____

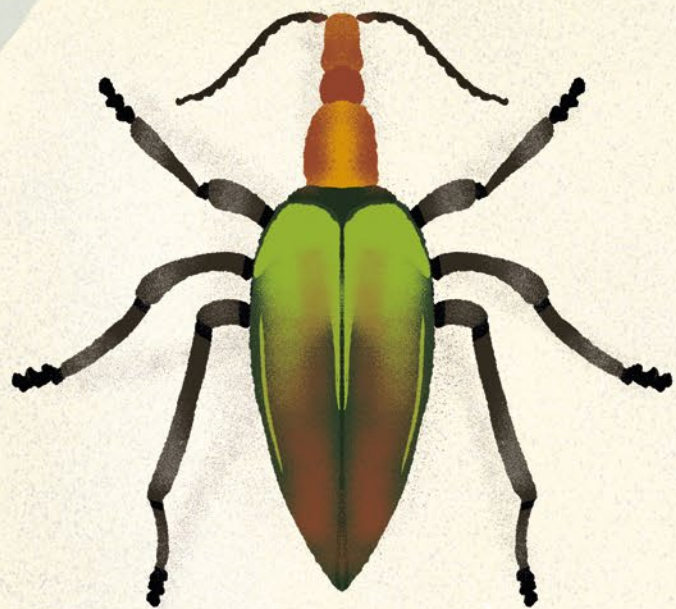
~~_____~~ _____
_____

~~_____~~ _____
_____

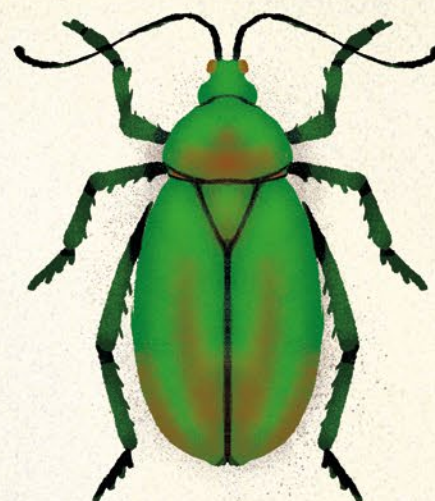
~~_____~~ _____
_____

~~_____~~ _____
_____

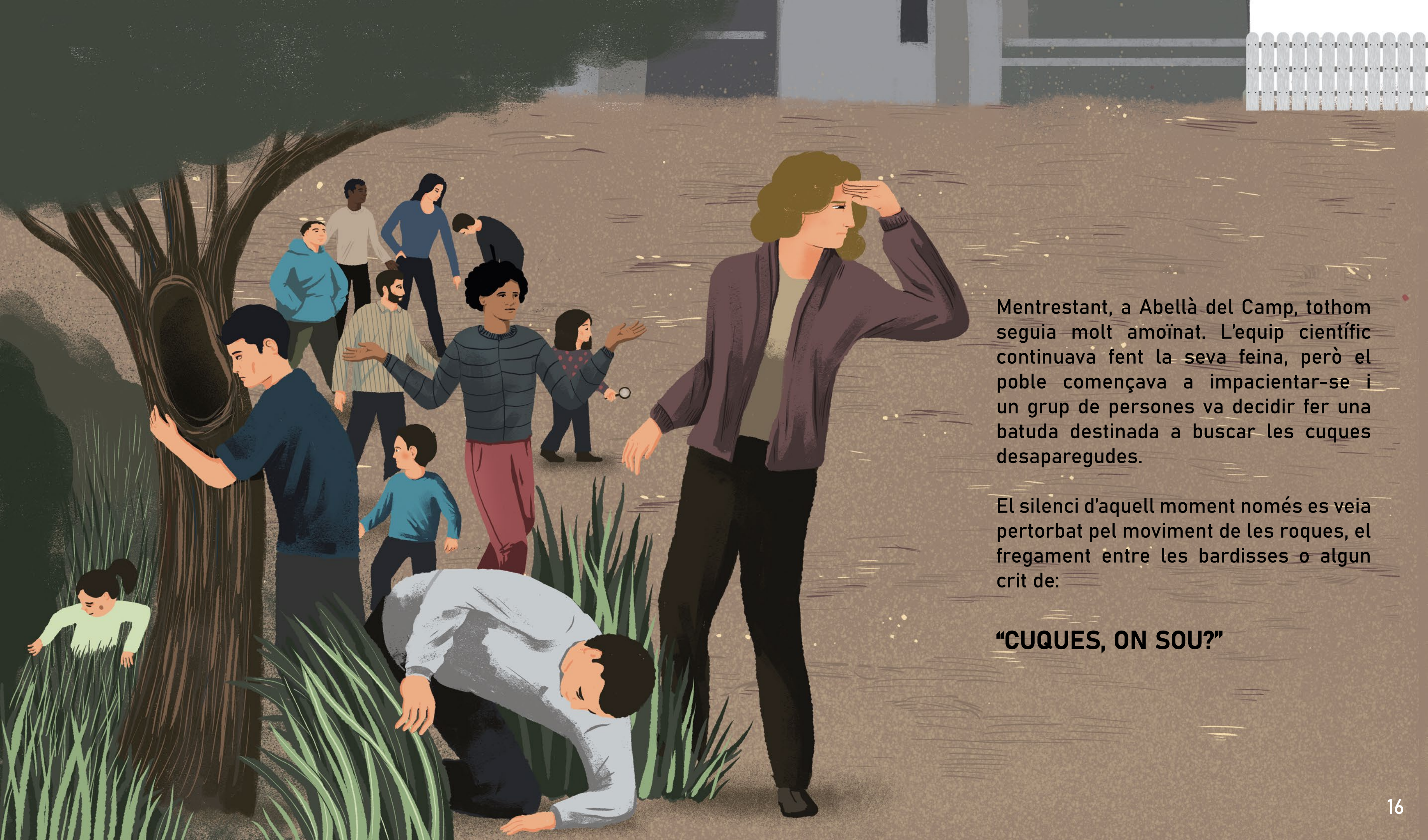
~~_____~~ _____
_____

~~_____~~ _____
_____

4- Si tant us agrada penjar-nos a les vostres parets, feu-nos fotos i deixeu de colleccionar-nos com si fóssim trofeus.

Mentrestant, a Abellà del Camp, tothom seguia molt amoinat. L'equip científic continuava fent la seva feina, però el poble començava a impacientar-se i un grup de persones va decidir fer una batuda destinada a buscar les cuques desaparegudes.

El silenci d'aquell moment només es veia pertorbat pel moviment de les roques, el fregament entre les bardisses o algun crit de:

“CUQUES, ON SOU?”

De sobte, un dels infants del poble (que no acabava d'entendre què estava passant i, a més, estava cansat de caminar) va estirar la samarreta a la seva mare i va dir:

- Heu mirat a l'hotel d'insectes? El curs passat van venir dues educadores ambientals a l'escola i ens van parlar de la seva importància... Semblava mentida que a ningú se li hagués acudit mirar allà. Era prou evident, no?

Tot el veïnat es va encaminar al refugi que l'Ajuntament havia instal·lat l'any anterior a l'escola després d'aquest projecte i just allà, davant d'un petit forat, va trobar la carta.

5- I per acabar, promoueu l'Educació Ambiental, doneu valor a les cuques com a grup d'animals i reconeixeu la seva importància per a l'equilibri dels ecosistemes.

Abellà del Camp és un lloc fictici però podria ser el teu poble o el teu barri. Els insectes s'extingeixen amb una tendència alarmant: 8 vegades més ràpid que els mamífers, les aus o els rèptils. Si la situació no millora, aquesta història es farà realitat. Deixarem que això passi?

Agraïm a la Cecília Canal Cardús, la Míriam Correa López, el David Formiga López, la família Queraltó-Pedraza i la Neus, el Josep Prats Artal, la Carla Scaligine Garcia i la Maria Serrahima Sugrañes els seus comentaris i aportacions.

GLOSSARI

Litoral mediterrani: costa, zona de terra vora el mar, que envolta el mar Mediterrani.

Brunzit o Zumzeig: so que es produeix per la vibració de les ales o altres parts del cos dels insectes quan volen.

Nangtien: nom fictici de la tribu indígena del continent asiàtic, nascut a partir de la combinació de les paraules vietnamites “nang”, que significa “sol”, i “tien”, que significa “cel”.

Búnquer: refugi subterrani que es construeix per protegir-se de perills com ara atacs militars, desastres naturals o altres amenaces greus.

Assemblea: reunió que es realitza per debatre i prendre decisions sobre un tema específic, és el màxim òrgan on deliberar.

Desbrossades preventives: neteja de la vegetació morta, els arbres caiguts i altres materials que puguin acumular-se al sòl del bosc per tal d'evitar els incendis forestals.

Biodiversitat: varietat de tots els éssers vius que habiten la Terra. Assegurar-ne la seva conservació és important per l'equilibri dels ecosistemes i la interdependència de les espècies.

Mitigació del Canvi Climàtic: mesures per reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle i minimitzar els efectes del canvi climàtic.

Fitosanitaris: productes químics que s'utilitzen per controlar les plagues, les malalties i altres problemes que afecten a les plantes. Tenen efectes negatius en la salut humana i en el medi ambient.

Hotel/Refugi d'insectes: estructura construïda perquè els insectes puguin viure i reproduir-se amb seguretat. Son beneficiosos pels jardins, les zones de verd urbà i el medi ambient en general perquè afavoreixen la biodiversitat.

Proposta d'activitats educatives per acompanyar el conte a meeducacioambiental.cat/cuques-on-sou